

Dag 1

We vliegen naar Boekarest. Voor de douane is WC, maar ook een bank, waar je geld kunt wisselen. Ik heb mensen aangeraden 20 euro te wisselen, maar 10 is waarschijnlijk ook genoeg. De Roemeense Lei's zijn puur voor zaken onderweg, want aan boord wordt de drank in Euro's afgerekend. Wisselen kan ook bij de eerste stop halverwege.

Nadat we de douane gepasseerd zijn en de bagage opgehaald staat in de aankomsthal een Engelstalige hostess van Ibis Tours, die ons naar de touringcar brengt en ons begeleid naar Tulcea. Onderweg bij een tankstation met winkel waar we een sanitaire stop houden en koffie, thee, fris e.d. kunnen kopen. Voor mensen die geen Lei's hebben, kan de hostess hier voor een zeer goede koers (beter als de bank) euro's wisselen. Of je die moeite moet doen is de vraag want het gaat maar om kleine bedragen.

We rijden in ongeveer 4,5 uur naar de havenplaatsje Tulcea waar we in de haven in een hotelboot overnachten in tweepersoonshutten.

Het schip van Ibis Tours

Het schip kent drie dekken: Beneden zijn de 10 hutten. 1-2 met 2-persoons bedden, de rest met 2 losse bedden. Hut 11 is voor de Roemeense gids (Eugene Petresci), een uitstekende vogelaar, die precies weet waar alles zit, maar ook erg sarcastisch is en graag mensen op de kast jaagt en erg dominant is. Het zijn prima hutten, allemaal met douche en toilet. Het dek daarboven is de eetzaal. Het bovenste dek is open, er staan plastic tuinstoelen. Je kunt er prima vogelen.

De hotelboot heeft zelf geen motor en wordt voortgetrokken door een sleepboot. Het voordeel daarvan is dat de hotelboot niet trilt en ook qua motorherrie valt het dus erg mee. We kijken niet alleen vogels vanaf de hotelboot, maar stappen ook iedere dag over op een klein bootje met afdak, die van de diepere hoofdroutes kan afwijken en ook in kleine watergangen en ondiepe meertjes kan varen. Indien we tussen de middag de hotelboot bereiken wordt daar geluncht en wordt er alleen koffie en thee meegenomen, anders gaat er een compleet lunchpakket mee.

Diner aan boord is prima, verzorging uitstekend.

Dag 2 Donaudelta

Ontbijt 08.00 uur. Altijd met ook iets gebakkens: ei of spek/ham. Vertrek 09.00 uur met kleine boot. Tijdens deze reis bevaart de Hotelboot de middelste hoofdtak van de Donau de Sulina Als we bij een plaatsje komen verlaten we het bootje voor een wandeling. Zo zijn er bij Maliuc visvijvers waar een kolonie witwangsterns zit. In het parkje van het dorpje zit een Grijskopspecht en aan de rand van het dorp Vale spotvogel (net terug uit het zuiden), Gekraagde roodstaart, Zwarte specht. Bij de visvijvers ook Witooogend, Zwarte ibis, Grote Karekiet, Krombekstrandloper, Grote zilverreiger, Tafeleend. Tussen dorpje en de visvijvers zitten in brede sloot Ringslang en Dobbelseenslang.

Die eerste dag zie je al welke soorten het meest algemeen zijn in de Donaudelta: Koekoek (grootste populatie van Europa), Scharrelaar ("Roller"), Ralreiger, Kwak, Roze Pelikaan, Grote Karekiet, Purperreiger.

Om 16.00 terug bij Hotelboot. Varen naar overnachtingsplaats op prachtige rustige plek in zijarm van Sulina-hoofdarm, waar we voor anker gaan.

's Avonds geeft de gids Eugene een lezing over de Donaudelta.

Dag 3 Donaudelta

Sommige mensen zijn al met zonsopgang opgestaan en zitten op bovenste dek vogels te kijken. Aan een kant is een wilgenbos, aan de andere kant van de brede waterloop ook. Daardoor is het uitzicht beperkt. We zien van alles langskomen en horen ook veel vogels, waaronder Wielewaal, Noordse Nachtegaal, Roepdomp, Zwartkop, Koekoek.

Na het prima ontbijt van 08.00 -09.00 gaan we met de excursieboot op tocht richting het dorp Letia. De route erheen gaat via een brede waterloop, die langzaam smaller wordt. We zien veel drijvende rietvelden, die te herkennen zijn doordat er in principe geen struweel op groeit en het voorkomen van Moerasvaren. Drijvend riet ontstaat doordat de wortelstokken van riet en andere waterplanten aaneengevlochten worden tot één massa, die wel een meter dik kan zijn en daardoor ook beloopbaar is. In dergelijke drijvende rietvelden kunnen geen bomen groeien, hooguit de Grauwe wilg (*Salix cinerea*). Drijvende rietvelden blijven drijven doordat bij rotting van organisch materiaal gassen gevormd worden (H_2S (watersofo sulfide), CO_2 (Koolzuurgas), CH_4 (aardgas)). Het voordeel van deze drijvende rietvelden is dat het nest van grondbroeders nooit overstroomt. Het zijn de ideale plekken voor de Witoogend. De drijvende rietvelden kunnen route blokkeren. In het water naast de drijvende rietvelden groeien veel waterplanten. Dichtbij het drijvende riet Krabbescheer, dan Waterlelie, Gele plomp, dan gegolfd Fontijnkruid en blaasjeskruiden.

Letia is een flink traditioneel dorp in de delta, dat op een zandduingebied gelegen is, maar dat langzaam leegloopt. Eugene heeft er als onderwijzer les gegeven. Veel huizen staan leeg. Er is een grote orthodoxe kerk met een zilverkleurige koepel. De huizen zijn van hout, waarbij de balken wit zijn en de planken blauw en voorzien van een rieten dak. De omheining van de huizen was oorspronkelijk van riet, maar is steeds meer vervangen door planken (dient om vee buiten te houden). De tuinen zijn oorspronkelijk altijd groentetuinen, waarbij de druif een belangrijke rol speelt. Buiten het dorp zien we omheinde graslanden, die als hooiland dienst doen. Het vee loopt zomers "buitendijks" in het deltamoeras. De hooilanden zijn bloemrijk. Er bloeit oa. Orchis elegans. Op deze plek aan de rand van het dorp zijn vaak Roodpootvalken en hoppen aanwezig. Na de wandeling varen we weer terug Onderweg veel Ralreigers (100-en per dag), Kwak(tientallen per dag), Scharrelaar (tientallen per dag), Koekoek (tientallen per dag), maar ook Kroeskoppelikaan, Geoorde fuut (ca 20) en 1 Roodhalsfuut, Witoogend (algemeen), dwergaalscholver, gewone Aalscholver, Kleine zilverreiger (20-30 per dag), Grote Zilverreiger (5-10 per dag), gewone Pelikaan, Witwangstern (wel 100/dag), zwarte stern (enkele per dag). We varen over uitgestrekte meren, waarvan ondiepere delen veel waterplanten bevatten, die schroef dreigen te verstoppen.

Op een prachtige plek ontmoeten we de hotelboot weer. Mooi uitzicht over Ralreiger- en kwakken kolonie in een wilgenbos.

Dag 4 Donaudelta

's Morgens weer 06.00 op. Het blijkt erg mistig te zijn. Jammer want er zouden op deze plek Woudaapjes zitten. Op Krabbescheervelden zitten veel Ralreigers. We zien Waterhoentje in rietkraag onderzoekend op slang pikken, die zich daar niets van aantrekt. We horen Snor en Grote karekiet, die zeer algemeen is.

Na ontbijt van 08.00-09.00 u vertrekken we. Eerst naar naburige vogelkolonie van Dwergaalscholver, Purperreiger, Ralreiger, Kwak en Kleine zilverreiger. Er vliegen 100-en gewone pelikanen over. We varen naar een polder, onderweg veel scharrelaars. Bij polder aangekomen zien we paartje Roodpootvalk. Bij poeltje zou Woudaapje moeten zitten. We maken korte wandeling. Slechts een deel van de groep ziet het Woudaapje. Roodpootvalk die niet agressief is jegens binnendringers nestelt graag in de buurt van Boomvalken, die hier zeer algemeen is. De boomvalk verdedigt zijn nest fel en daarvan profiteert ook de Roodpootvalk. We zien daar ook de Grauwe klauwier, hier ook een algemene vogel.

Na dit uitje gaan we terug het moeras in. Bij een meer zien we het nest van een Zeearend in een groot wilgenbosje. We zien er twee. Later zien we er nog 2. Op een ander eer zwemmen meer 100 geoorde futen bij elkaar, samen met Witwangstern. Ralreiger en Kwak zijn zo algemeen dat we ze niet meer echt opmerken.. Uiteindelijk zijn we pas om 15.00 bij de hotelboot. Oorspronkelijk was 13.00 de bedoeling. We lunchen aan boord. Boor vertrekt richting Tulcea. Na lunch gaat we aan boord vogelen. We zien een groep van 1000-en Roze pelikanen op een meer. Onderweg veel scharrelaars en koekoeken. Rond 20.00 u zijn we in Tulcea, waar we dineren.

Dag 5 Excursie met busje in omgeving Tulcea

07.00 ontbijt, 08.00 vertrek. We verrekken vroeg omdat het vaak rond 11.00 u warm is en vogels zich dan niet veel meer laten zien.

Het busje 19-persoons is klein voor onze groep die 18 personen telt. Ruimte voor telescopen en teledenzen is beperkt. Hierdoor is het erg krap. Aan de andere kant rijden we niet veel en stappen we vaak uit.

We gaan naar een Bijeneterkolonie op een plek met een prachtig uitzicht over de voordelta ('Dobrodja'). Dobrodja is het gebied tussen de Donau en de Zwarte zee dat officieel niet tot de delta gerekend wordt, maar dat wel beschermd natuurgebied is. Naast Bijeneter ook scharrelaar en Hop. We kunnen mooi uitkijken over de plassen en het rietmoeras. Er vliegen veel pelikanen. Daarna gaan we naar een half-open heuvelachtig landschap voor de Sperwergrasmus die onze gids met geluiden lokt (gaan we niet meer doen). Naast Sperwergrasmus is er ook veel Grauwe klauwier. In verband met nestbescherming zit de Sperwergrasmus vaak dichtbij de Grauwe klauwier. We zien een Grauwe gors, een mooie Wielewaal en vrij veel Kleine Klapeksters. Tenslotte zien we een arendbuizerd overkomen en een Wespendif.

Daarna gaan we naar een hoedebos bij Telita. Het open bos wordt begraasd met schapen en koeien. Hier lunchen we. Het bos bestaat uit ca 90% Donzige eik, 5% Oostelijke haagbeuk en voor de rest andere bomen waaronder perenboom. Ondergroei is steppeachtig en veelzijdig. Hogerop wordt de begroeiing ruiger door verminderde begrazingsdruk. Daar zien we ook jonge bomen en stekelstruiken ("Frans Verabomen"). Veel Pioenroos en Bosaardbei. Vogel: Middelste bonte specht, Hop, Baltsende Balkansperwer met opvallende langzame vleugelslag, waarbij vleugels omlaag gehouden worden, vervolgens volgt een spechtachtig aandoende vlucht. Andere vogels: sperwergrasmus, Ortolaan, Grauwe klauwier, Grauwe gors. Voorts Balkanmuurhagedis en Skink.

We gaan naar dorpje met Syrische bonte specht en vervolgens naar Nonnenklooster met een open weiland met beek en bossen. Hier zien we Appelvink (drinkend), broedende Middelste bonte specht, Draaihals, Grauwe klauwier, Zanglijster, Groenling, Ringmus en Vink. In bos: Fluitier, Kleine vliegvanger, Vink, Zwartkop.

Dag 6 Enisala en omgeving

Ontbijt 07.00. Vertrek 08.00 met kleine busje. Mensen zetten hun bagage op achterdek. Het zal naar het hotel van Ibistours in Tulcea vervoerd worden.

We rijden in westelijke richting het landbouwgebied in. Daar zien we de Kalendarleeuwerik tussen de graanakkers met zijn donkere onderkant en trage vleugelslag. Langs de landbouwweg Kortteenleeuwerik en Patrijs. We rijden naar een rotsige heuvel (Deniztepe) met een steengroeve. Daar zien we de Bonte Tapuit en ook een overvliegende Roze spreeuw. Voorts gewone Tapuit. Er vliegt een Zwarte ooievaar voorbij. Daarna rijden we naar een kale heuvel in een steppeachtig gebied bij Caugagia. Hier zien we de Isabeltapuit, een egaal gekleurde tapuit die in de holletjes broedt van de Siesel, een licht soort grondeekhoorn. De Siesel leeft in kort grasland, dat begraasd wordt door schapen. Stopt de begrazing dan verdwijnt de Siesel op den duur en verdwijnt de Isabeltapuit. De Siesel is weer prooi van de arendbuizerd. Een andere bewoner van dergelijke steppen is de Griel, maar die zien we niet. Wel mooie droogtevegetatie met oa Vlas, Ganzerik, Salie ed.

Daarna gaat het in de richting van Enisala, waar we uitgebreid lunchen in het Babadag bos, een Linden-Haagbeukenbos. Daar zien we wederom de Kleine Vliegenvanger. Daarna gaan we naar een nabij gelegen droog kalkgrasland met veel bijzondere planten, w.o. diverse orchideeën: Bruine orchis, Asperge-orchis, Stipagras, Gevinde kortsteel en veel andere soorten.

Daarna gaan we naar de rand van de Voordelta aan de rand van Razimmeer bij Enisala. In plassen zien we Krooneend en bij een steilrand, Bijentere en Scharrelaar. Ook zien we hier een wolkje Roze spreeuwen. In het naburige open bos zien we de Rouwmees, een bijzondere soort. Daarna kijken we even bij het Fort van Enisala, waar we Hop, Arendbuizerd en Siesel zien. We vertrekken rond 18.30 en zijn 19.30 aan bij het hotel van Ibis Tours in de stad Tulcea (Strada Dimitrie Sturdza) . Diner om 20.00 uur. Sommige mensen vinden de dagen wel heel lang.

Dag 7 Histria

Ontbijt 07.00. Vertrek 08.00 met grote touringcar naar Histria in zuidelijke richting, het gebied der Lagunes.

Eerst gaan we naar een gebied waar riet opgebost wordt door arme zigeuners en waar ondiep open water is met veel waadvogels. We zien Kleine strandloper en Krombekstrandloper, Breedbekstrandloper, Steltkluut en Kluut. Er zitten groepen meeuwen op eilanden: Geelpootmeeuw, Reuzenzwartkopmeeuw, Dwergmeeuw, Dwergstern en veel Balkankwikstaart en Dombrovski kwikstaart. Dan gaan we naar wat kwelderachtige plek, waar we lunchen. Hier lopen we naar een plas met lepelaar, aalscholver, Dwergmeeuw. Eugen laat ons plek zien met Veldrietzanger, die lijkt op Kleine karekiet met oogstreep. Onderweg prachtige Bijeneter heel dichtbij.

Daarna gaan we naar het museum en opgravingen van Histria. Onder een reusachtig ooievaarsnest bij parkeerplaats zitten veel spreeuwen, huismussen en spaanse mussen. Het museum bestaat uit een binnengedeelte (7 Lei) en een buitengedeelte (7 lei). Veel vondsten in museum dateren uit perioden van Steentijd, Griekse tijd en Romeinse tijd. Buiten zijn alle resten van gebouwen enigszins opgemetseld. Het buitenmuseum eindigt bij een lagunestrand. Hier zijn vissende dobbelsteenslangen te zien. Ze zwemmen in het water waarbij hun kop 30-40 cm uitsteekt. Op het terrein zit ook de Hop.

Na bezoek lopen we nog kwelderachtig gebied op zoek naar de Griel. Tevergeefs.

Tenslotte rijden we naar een plek langs de weg waar herdershuisjes staan. Daar waar we rotsen en kort gras vinden, zien we naast de Isabeltapuit de Griel. Dit keer hebben we geluk. Terug rijdend zien we nog een Dwergarend. Om 19.00 zijn we terug bij het hotel.

Na diner komt er ter afscheid nog een folkloristisch duo muziek maken.

Dag 8 terugreis

Ontbijt 06.30. vertrek 07.30 met de bus naar Boekarest. Wederom tussenstop met sanitaire stop in